

ביאורים ועיונים ב'דבר מלכות' | פרשת מקץ

|| || || || נס חנוכה - מהחשמונאים עד התמימים || || || ||

מהלך השיחה

פתיחה. מעלת חנוכה על כל החגים.

פותח בדברים הידועים שכל החגים קשורים עם גשמיות, וחנוכה קשור עם רוחניות (ס"א). מעמיק ומבאר שלאמיתו של דבר גם עניניהם הגשמיים של ישראל הם רוחניים, ולכן כל החגים קשורים עם רוחניות, וחנוכה הוא למעלה מכולם (ס"ב). ומבאר שכל החגים קשורים עם לחם מים ויין, המורים על נגלה דתורה וסודות התורה, וחנוכה קשור עם שמן המורה על רזין דרזין שבתורה, הסודות הכי עמוקים (ס"ג).

ביאור מרכזי. גילוי סודות התורה, מחנוכה ועד משיח.

מקשה מדוע דוקא בזמן ירוד של גזירת יון התגלה ענין כה נעלה כחג החנוכה, ומתרץ שהגילוי של חנוכה היה מוכרח בשביל הנצחון על קליפת יון (ס"ד). מוסיף לבאר שחכמי יון ינקו מחכמת התורה ובכח זה רצו להתגבר ולהכחיש את קדושת התורה, את האלקות שבתורה (ס"ה). ולכן הנצחון היה דוקא על ידי פך שמן המורה על פנימיות התורה שעליה היוונים לא יכלו לשלוט (ס"ו).

תמצית השיחה

בשיחה מבאר את מעלתו של חג החנוכה על כל החגים, שכולם קשורים עם נגלה דתורה, וחג החנוכה קשור עם פנימיות התורה.

מלחמת היוונים היתה כנגד קדושת התורה, ואת המלחמה הזו אפשר לנצח רק עם פנימיות התורה. פך השמן הקטן שמצאו בתום המלחמה, רומז על סודות התורה שנמשלו לשמן שבכחם אפשר לנצח במלחמה זו.

ומכך מובן מיד הקשר לדורותינו דוקא בהם תורת החסידות הולכת ומתגלה יותר ויותר, מגאולת י"ט כסלו ואילך, ועד לתמימים והשלוחים המפיצים המעיינות בכל קצווי תבל כהכנה אחרונה לביאת המשיח.

בהמשך השיחה עובר לדבר על הקשר בין סוף חומש בראשית והדמויות המרכזיות שבו - יעקב ויוסף - לגאולה האמיתית. ולומד מהם הוראות עד כמה צריכה להיות התשוקה והציפייה לביאת המשיח.

ממשיך לבאר שככל שחושך הגלות הלך והתגבר עד לדורותינו האחרונים, כך התווסף בגילוי פנימיות התורה הנותנת כח לעמוד בקשיי הגלות, ומוסיף והולך מדור לדור (ס"ז). ובעומק יותר: בגלל שהולכים ומתקרבים לגאולה, לכן מדור לדור נתווסף בגילוי פנימיות התורה (ס"ח).

* * *

פרשת השבוע והגאולה.

ממשיך ומקשר את ב' העניינים הנ"ל אודות גילוי תורת החסידות (מצד התגברות הגלות, וכהכנה לגאולה הקרובה), לפרשת מקץ ששמה מורה על קץ הימים (סוף הגלות) וקץ הימין (תחילת הגאולה) (ס"ט).

מוסיף ומראה את הקשר של סדרת הפרשיות וישב - מקץ - ויגש - ויחי לגאולה, כיון שבפרשיות אלו מסופר על יעקב ויוסף, ששניהם יחד עניינם גאולה בפועל (ס"י).

מסיים בביאור דברי יעקב "מעט ורעים היו ימי שני חיי", שכל עוד שהגאולה לא באה בפועל ימיו הם מעטים ולא שלמים (ס"יא).

* * *

המעשה הוא העיקר.

חיזוק האמונה והתשוקה והציפייה לביאת המשיח (כמו יעקב), והוספה בהפצת תורת החסידות (כהוראת ימי חנוכה), וכפשוט הוספה במבצע חנוכה (ס"ב). כהוראת שבת

חנוכה ושבת ראש חודש, להוסיף בכל עניני חנוכה באופן של חידוש, וחידוש כפול (ס"ג).

ויהי רצון שהקב"ה יתן מעות חנוכה ויגאל את ישראל (ס"ד).

מושגים בשיחה

משל לתורה (ס"ב). כאשר יהודי אוכל ושותה לשם שמים, שנרגש באכילתו ושתיתו שמטרתם היא בכדי שיהי' לו כח לעבוד את ה', ללמוד את התורה ולקיים את הוראותיה. נרגש באכילה ושת' שהם אמצעי ודרך לתורה (כמו משל שהוא אמצעי ודרך לנמשל).

עד דכליא רגלא דתרמודאי (ס"ו). = עד שנגמרת הרגל של בני תרמוד.

בני העיר תרמוד היו סוחרים בעצים והיו נשארים אחרונים בשוק גם לאחר שקיעת השמש, עבור אלו הקונים עצים כדי להאיר את הבית בלילה. בגמרא (מסכת שבת דף כב) הגדירו את זמן הדלקת נר חנוכה מהשקיעה עד השעה בה בני תרמוד עוזבים את השוק.

בחסידות מבואר שתרמוד אותיות מורדת, רומזת על המרידה במלכות שמים. את נר חנוכה יש להדליק עד שיכלה כל ענין של מרידה במלכות שמים.

יתפרנסון מיניה (ס"ז). = יתפרנסו ממנו. בזוהר נאמר שהובטח לרשב"י שבדור של ביאת משיח חיבורו יתפשט "וכמה בני נשא

לתתא יתפרנסון מהאי חיבורא דילך" =] וכמה בני אדם למטה יתפרנסו מחיבור זה שלך]. ומבואר על כך שהדימוי של הלימוד לפרנסה מורה על לימוד סודות התורה בהבנה והשגה בשכל האדם, כדרכה של חסידות חב"ד.

שמנה נסיכי אדם (ס"ח). הנביא זכריה מזכיר בנבואתו שמונה נסיכי אדם המפורטים בגמרא מס' סוכה: ישי שאול שמואל עמוס צפניה צדקיה משיח אליהו.

סמיכת גאולה לתפלה. חיבור יהודה ויוסף (ס"י). הברכה האחרונה לפני תפלת שמונה-עשרה היא "ברוך אתה ה' גאל ישראל", ותוכנה הוא אודות גאולת מצרים. וההלכה היא שאסור להפסיק בין ברכת הגאולה לברכת התפלה אלא לסמוך אותם זו לזו.

בפנימיות התורה מבואר שיהודה מורה על הודאה ותפלה, ויוסף מורה על הגאולה. והגשת יהודה ליוסף מורה על סמיכת גאולה ותפלה.

הנביא יחזקאל מתנבא על זמן הגאולה כשיתאחדו עשרת השבטים השייכים למלכות יוסף עם שבט יהודה ומלכות בית דוד, ומלכות דוד תמלוך על כל ישראל. והגשת יהודה ליוסף בפרשתנו רומזת על החיבור האמיתי של יהודה ויוסף לעתיד לבוא.

קו האמצעי. בריח התיכון (ס"י). קרשי המשכן עמדו על שלשה שורות של בריחים, עליון תחתון ואמצעי. הבריחים העליונים והתחתונים היו מורכבים מכמה חלקים,

ואילו הבריח התיכון הקיף את המשכן כולו מן הקצה אל הקצה.

גם בספירות העליונות הקו האמצעי (ספירת התפארת, עבודתו של יעקב, הקשור עם לימוד תורה) מגיע למקומות הכי עליונים, ומקשר וממשיך אותם עד למטה מטה. יותר מאשר קו הימין והשמאל (ספירות חסד וגבורה, עבודתם של אברהם ויצחק בגמ"ח ותפלה).

מעט ורעים (ס"יא). בשיחה כ"ק אד"ש מה"מ מקשה כיצד הגדיר יעקב את ק"ל שנותיו כשנים מעטות.

ההסבר הראשון בשיחה ביאר שכוונת יעקב הייתה **במובן יחסי**, יחסית לשנות חיי אבותיו שהאריכו ימים, השנים שלו הם עדיין מעטות. ולכאורה זה מתאים לדברי יעקב בהמשך הפסוק "ולא השיגו את שני חיי אבותי", שיעקב מתכוון להשוות את שנותיו לשנות אבותיו ולהראות את החסרון שבחיי, שהם האריכו ימים יותר ממנו.

אך הסבר זה נדחה כיון שרש"י מפרש את המילים "ולא השיגו - בטובה", ומכך מובן שכוונת יעקב בהשוואתו את עצמו לאבות הייתה **לאיכות** חיייהם של האבות, שהיו להם חיים טובים יותר ממנו. ואינו מתכוון **לכמות** שנות החיים. ואם כך חוזרת הקושיה, מדוע יעקב מגדיר את שנותיו כמעטות.

וההסבר הסופי בשיחה הוא שאכן כשיעקב אמר ששנותיו הם מעט, לא התכוון למעט בכמות (שהרי זה היפך המציאות), אלא למעט באיכות.